

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Кафедра індоєвропейських мов

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції
Рівне, 24 лютого 2017 року

*Присвячується 25-річчю факультету іноземної філології
Рівненського державного гуманітарного університету*



Рівне
2017

ББК 81.0

С 91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2017 року, Рівне. – 341, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 23.02.2017 р.).

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

*О. В. Боровець
м. Рівне*

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ПРЕДМЕТІВ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ»**

Модернізація освітнього середовища України передбачає оновлення змісту, форм, методів навчання і виховання. Перед сучасною початковою школою постає завдання готувати не лише носія суми знань, а творчу особистість, яка здатна використовувати здобуті знання у різних видах діяльності, тобто формувати компетентну особистість, важливою характеристикою якої є володіння комунікативною компетентністю.

Удосконалення системи освіти шляхом реалізації компетентнісного підходу активно обговорюється у сучасній науці. Різні аспекти окресленої проблеми розглядаються І. Зимньою, А. Хуторським, Г. Селевком, О. Пометун, О. Овчарук та іншими. Сутність та складові комунікативної компетентності, процес її формування та розвитку досліджуються у працях Ю. Ємельянова, М. Лук'янової, І. Родигіної, Л. Рувинського, О. Цимбалюк, І. Черезової та інших.

Проблема формування комунікативної компетентності молодших школярів нині потребує подальшого теоретичного обґрунтування, а також вивчення практики діяльності вчителів початкової школи. Цілі нашого дослідження – охарактеризувати сутність та складові комунікативної компетентності особистості, окреслити основні завдання процесу формування комунікативної компетентності молодших школярів під час вивчення рідної та іноземної мов.

Компетентнісний підхід в організації навчально-виховного процесу є одним із важливих напрямів розвитку освітніх процесів, формування особистості. Саме на засадах компетентнісного підходу ґрунтується Державний стандарт початкової загальної освіти, який визначає складові та зміст навчання у початковій школі, вимоги до освіченості учнів. Із врахуванням вікових особливостей молодшого школяра визначено основні

освітні галузі, загальною метою яких є розвиток особистості учня, формування ключових та предметних компетентностей, з-поміж яких і комунікативна компетентність особистості.

Молодший шкільний вік – це період, коли інтенсивно відбувається процес розвитку дитини, формування її як єдиного індивідуального цілого. Цей процес реалізовується у ході різних видів діяльності і, в першу чергу, у спілкуванні. Якщо спілкування з оточуючими повноцінне, діти швидко розвиваються, засвоюють знання, оволодівають компетентностями.

Організація спілкування у молодшому шкільному віці розглядається не як вичленена на основі дидактичних цілей пізнавальна задача, а як завдання життєво-практичне, що витікає з природних потреб дитини. Варто зауважити, що вміння спілкуватися є одним із критеріїв, що визначає готовність дитини до навчальної діяльності. Тому важливим завданням роботи вчителя початкових класів є формування таких комунікативних умінь учнів, як вміння слухати і чути іншого; вміння брати участь у вільній бесіді; вміння бути уважним до самого себе і оточуючих тощо. Діти 6-10 років оволодівають цими вміннями у процесі безпосередньої комунікації, на їх основі формується комунікативна компетентність молодшого школяра.

Комунікативна компетентність – це «здатність особистості застосувати у конкретному спілкуванні знання мови, способи взаємодії з навколишніми і віддаленими людьми та подіями, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями» [1, 2]. Комунікативна компетентність включає систему внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії. Вона передбачає такий рівень взаємодії з оточуючими, який дозволяє в межах своїх здібностей і соціального статусу успішно функціонувати у суспільстві.

Як інтегральна якість особистості, комунікативна компетентність містить такі компоненти: комунікативність (здатність встановлювати й підтримувати необхідні контакти з іншими людьми); володіння змістовною інформацією та вміння оперувати нею; здатність до партнерської взаємодії та досягнення

взаєморозуміння [4, 35]. У роботах Ю. Ємельянова поняття «комунікативна компетентність» трактується як заснована на знаннях та чуттєвому досвіді здатність особистості орієнтуватися в ситуаціях спілкування. Така здатність передбачає соціально-психологічне навчання, тобто подальшу можливість навчатися спілкуванню, вона завжди набувається у соціальному контексті [5, 104]. Зважаючи на цю особливість, можемо стверджувати, що саме у навчально-виховному процесі початкової школи повинен цілеспрямовано організовуватися процес формування комунікативної компетентності молодшого школяра.

Дослідження свідчать, що близько 94% часу, проведеного дитиною у початковій школі, припадає на урок як форму організації навчання, тому варто розглянути можливості організації процесу формування комунікативної компетентності молодшого школяра під час вивчення навчальних предметів. І. Родигіна переконливо доводить, що «зміст та методика викладання будь-якого навчального предмета мають специфічні риси стосовно формування компетентностей учнів» [3, 49]. Аналіз Державного стандарту початкової загальної освіти та навчальних програм дає підстави стверджувати, що предмети освітньої галузі «Мови і літератури» мають значні потенційні можливості формувати комунікативну компетентність особистості.

У навчальних програмах для 1-4 класів розкривається зміст трьох складових комунікативної компетентності школяра: мовної, мовленнєвої та соціокультурної [2]. Так, предмет «Мова навчання (українська мова, мови національних меншин)» має на меті «формування в учнів комунікативної компетентності шляхом засвоєння доступного і необхідного обсягу знань з мови навчання, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності та набуття певного соціального досвіду»[1, 3]; метою вивчення іноземної мови є «формування в учнів комунікативної компетентності з урахуванням комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань і навичок, оволодіння уміннями та навичками спілкуватися в усній і письмовій формі з

урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях» [1, 4].

Зміст цих предметів освітньої галузі «Мови і літератури» забезпечує реалізацію низки завдань, серед яких: формування в учнів мотивації вивчення мов; забезпечення гармонійного розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма); формування комунікативних умінь; оволодіння найбільш уживаною лексикою у межах визначеної тематики і сфери спілкування; отримання уявлення про основні граматичні категорії мови, яка вивчається; розпізнавання відомого лексичного і граматичного матеріалу під час читання та аудіювання і використання його у процесі усного спілкування; участь у діалогічному спілкуванні; уміння висловлюватися у межах тематики і сфери спілкування тощо. Реалізація цих завдань забезпечує формування мотиваційного, когнітивного, операційного аспектів комунікативної компетентності особистості.

Отже, важливою метою предметів освітньої галузі «Мови і літератури» у початковій школі є формування комунікативної компетентності особистості школяра, що передбачає організацію цього процесу через цілеспрямоване виконання низки завдань. Перспективним вважаємо подальше дослідження технологій, методів, прийомів, засобів процесу формування комунікативної компетентності молодшого школяра на уроках та у позаурочній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – № 7. – С. 1-18.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.
3. Родигіна І. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання / І. Родигіна. – Х.: Основа, 2008. – 112 с.
4. Тренінги з розвитку комунікативності вчителів / [Укл. А. Дербеньова, А. Кунцевська]. – Х.: Основа, 2009. – 191 с.
5. Черезова І. О. Комунікативна компетентність як інтегральна якість особистості / І. О. Черезова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – 2014. – Вип. 1. – С. 103-107.

ЗМІСТ

CEKЦІЯ 1. CУЧACНІ ПPOБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Замашна С. М., Вєрьовкіна О. Є.

Бінарний аналіз поведінки американців і британців

(на матеріалі робіт Б. Брайсона) 7

Лялька О. І., Воробйова І. А.

Вираження концепту «страх» у романі Томаса Гарріса «Hannibal Rising» 11

Самборская И. Н.

Фразеологичность семантики как проявление индивидуального

в значении языкового знака 21

CEKЦІЯ 2. ТPAДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бєлова С. А

Концепція комплексного навчання у практиці Бременських

експериментальних шкіл початку ХХ століття 26

Бігунов Д. О.

До проблеми визначення терміну «комунікативна невдача» 34

Бігунова С. А., Зубілевич М. І.

Семантична характеристика словотворчої бази антропонімів..... 37

Богачик М. С.

Формування та стилістичні особливості комп'ютерного сленгу

в англійській мові 42

Василькевич С. С.

Неологізми у мові політичної комунікації 45

Вовчук Н. И.

Единичные способы окказионального словообразования в русской поэзии

конца ХХ века..... 54

Воробйова Л. М., Наумюк В. М.

Епіграф як інтертекст (на матеріалі новелістики Е.А. По) 59

Dzhava I.

Das Dämonische. Benjamins Aufsatz zu Goethes Wahlverwandtschaften..... 66

Івашкевич Е. Е.	
Психологічний зміст перекладацьких рішень.....	69
Карашевич А. В.	
Фразові дієслова як феномен англійської мови	80
Касаткіна-Кубишкіна О. В.	
Особливості використання лайливої лексики у ЗМІ (на матеріалах англомовних видань).....	85
Кірея А. І.	
Функціонально-стилістичні особливості антропонімів роману Дж.Р.Р. Толкіна «Гобіт, або Туди і Звідти».....	89
Левчук П. Г.	
Порівняльний аналіз удосконаленої пропозиції стандарту УМІ з сертифікаційними екзаменами польської мови як іноземної та елементами стандартів інших мов.....	99
Мандзюк Б. Р.	
Лінгвістичні засоби вираження соціального статусу (на матеріалі фільмів «My Fair Lady» та «Titanic»)	112
Панькова Т. В.	
До питання про квеситивний мовленнєвий акт	117
Приходько В. Б.	
Інтертекстуальність як діалог оригіналу та перекладу	120
Сербіна Т. Г.	
Парцеляція як один із експресивних синтаксичних засобів мови газет.....	122
Сологуб А. М.	
До питання про поняття «стереотип»	128
Стешина А. І.	
Реклама як особливий вид креолізованого тексту.....	132
Фрідріх А. В.	
Лінгвокогнітивні аспекти американського політичного сленгу	138
Шостак О. О.	
Риторика як літературознавча методологія.....	147

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Бойко Н. Г.	
Впровадження особистісно орієнтованого підходу у навчанні іноземної мови.....	154

Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності молодшого школяра у процесі вивчення предметів освітньої галузі «Мови і літератури»	164
Гронь Л. В., Саврас Л. З. Формування вмінь англомовного писемного мовлення учнів старшої школи	168
Kindrat N. The problem of evaluation of lexical tasks in teaching vocabulary.....	171
Михальчук Н. О., Набочук О. Ю. Фасилітація розвитку екологічної субкультури учнів у старшому шкільному віці	176
Мороз Л. В. Зв'язок мови і культури як важливий чинник при підготовці занять з іноземної мови	199
Олександрова Г.М. Візуалізація як невід'ємний конститuant принципу наочності у навчанні іноземній мові студентів економічних спеціальностей	205
Трофімчук В. М. Застосування методу навчальних станцій у викладанні англійської мови у ВНЗ	207
Турченко І. С. Використання технології «Team teaching» для забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів	213
Федоришин О. П. Метод <i>case study</i> у методиці навчання іноземних мов.....	216
Kharlay O. By Learning You Will Teach, By Teaching You Will Learn: Engaging Activities For Different Learning Styles	222

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ MOVHOЇ ПІДГОТОВКИ CТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Антоненко Н. Є. Використання подкастів при викладанні англійської мови.....	223
Вєтрова І. М. Готовність до автономності у навчанні студентів-майбутніх вчителів англійської мови	227

Гронь Л. В. Європейський мовний портфель як компонент сучасного НМК з іноземної мови у вищій школі.....	233
Губаш О. П. Інноваційні методики навчання та управління навчальним процесом	237
Кочубей О. С. Особливості підготовки викладачів перекладу в мовному вузі.....	244
Мелоні Тімоті Данте Origings and Development Of EAP (English for Academic Purposes)	253
Постоленко І. С. Переваги онлайн та гібридних курсів під час вивчення англійської мови ...	268
Smirnowa M.L. Die neuen Medien und die Motivation im Fremdsprachen-unterricht	271
V. Fedoryshyna Higher education in Ontario: present	279

СЕКЦІЯ 5. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Антюхова Н. І., Яцюрик А. О. Структура творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови: психологічний аналіз та особливості розв'язання проблеми	290
Івашкевич І. В. Проблема професійної компетентності юриста та шляхи її розв'язання.....	302
Ivashkevych E.Z. Semantic Analysis of Social Intellect of the Person	314
Михальчук Н. О., Чала Ю. М. Психологічні механізми дискурсу поетичних творів Філіпа Морена Френо	322
Перішко І. В., Мамчур І. С. Відмінності лексичних одиниць специфічних для американського чи британського варіантів англійської мови	333
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	338